

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

**İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU**

**MÜLTECİ HAKLARI
ALT KOMİSYONU**

ALT KOMİSYON TUTANAKLARI

15.06.2016 Tarihli Alt Komisyon Toplantı Tutanağı

15 Haziran 2016 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.09
BAŞKAN: Atay USLU (Antalya)

BAŞKAN – Değerli milletvekillerim, değerli misafirler; hoş geldiniz.

Öncelikle, tabii ki biraz geç kaldım, kusura bakmayın. Bakanlıktan geliyorduk, biraz uzadı.

Biz Mülteci Hakları Alt Komisyonu olarak çalışıyoruz, çalışmalar yapıyoruz. Derneğiniz ve siz geçen hafta yapılan bir toplantı sonrası mutlaka Komisyona bazı şeyler söylemek istediğinizi söyleyince ben de artık biraz hızlı bir şekilde böyle bir toplantıyı tertip ettim, bütün arkadaşlar gelememiş olabilir ama siz Mecliste bizim görüşlerimiz ifade edilsin isteyince ben de kabul ettim sayın vekillerim; biraz öyle oldu bu iş. Kendileri ısrarla “Bazı şeyler söylemek istiyoruz.” dediler. Zaten kendilerini tanıtacaklar, işveren ve iş dünyasından temsilciler var bu heyetin içerisinde.

Ondan önce ben birkaç şey söylemek istiyorum. Şimdi, Uluslararası Göç Örgütü dün bir rapor yayınladı sığınmacılarla ilgili. Son on yılda 50 binden fazla sığınmacının hayatını kaybettiklerinin tespit edildiğini söyledi ve her yıl bu rakamın arttığını, yani on yıl önce bu rakam çok azken şimdi çok yüksek noktalara ulaştığını söyledi. Geçen yıl için 5 binden fazla bir rakam söyledi, yine ilk beş ayda Akdeniz’de, yalnızca Akdeniz’de hayatını kaybedenler için 2.500 kişinin, sığınmacının hayatını kaybettiği söylendi. Hakikaten dünyada bir dram yaşanıyor. Bu dramla ilgili dünya kamuoyu, uluslararası örgütlerin, teşkilatların çok ciddi hareketler yapmadığı ortada. Çok söylemek istemiyorum ama yine de doğru ifade ederim diye düşünüyorum: İşte, orkide çiçeği kaybolurken gösterilen hassasiyet neredeyse sığınmacılar ve insanlar için gösterilmiyor. Aslında gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum. Burada şöyle bir durum var: Tabii, 1951 Cenevre Sözleşmesi’yle bir hukuk ortaya konmuş, 5 konvansiyonel sebeple insanlara sığınma hakları verilmiş ancak daha sonra neler yapılacağı, entegrasyon politikalarının nasıl olacağı, bunlara uymayanlarla ilgili hangi yaptırımlar uygulanacağı veya bu sözleşmenin yeni alt başlıklarla desteklenmesi gibi konular üzerinde çalışılmamış. Ben artık dünyanın yeni bir sığınmacı sözleşmesi, mülteci sözleşmesi yapması gerektiğini düşünenlerdenim. Yani Cenevre Sözleşmesi’ni geliştirmemiz gerektiğini düşünüyorum, bunun yeri de Türkiye. Türkiye şu anda dünyanın en çok sığınmacı barındıran ülkesi, en çok insani yardım yapan ülkelerinden bir tanesi. Fiilî durum, hukuki durum, tarihî durum, stratejik durum buna uygun gibi. Bana göre bir Gaziantep sözleşmesi olabilir, bir Mardin sözleşmesi olabilir; sığınmacıların Türkiye’de bulunduğu yerlere göre ama bunun çalışılması gerektiğini düşünenlerdenim. Çünkü biraz önce söyledim, daha çok sığınmacıyı kabul ediyoruz, sonraki aşamalar ne olacak, entegrasyon nasıl olacak? Hangi ilkelerle entegrasyon yapılmalıdır? Bu konular Cenevre Sözleşmesi’nin içinde yok, o da çok önemli bir olay çünkü entegrasyon yapacağız derken asimilasyonlar ortaya çıkabiliyor veya toplumlarda uyuşmazlıklar ortaya çıkabiliyor. Yabancı düşmanlıkları had safhaya ulaşıp toplum anlamadığı için bu toplumsal barışı etkilemektedir. Toplumsal barışın, işte, Avrupa’daki, iç barış süreci etkilendiği için uluslararası ilişkilere kadar yansımaktadır artık bu sığınmacıların durumları. O yüzden, böyle bir şey olması gerektiğini düşünenlerdenim Ayhan Bey.

Bu görüşleri ifade ettikten sonra, tabii, sizleri dinleyelim. Önce tanıyalım, ondan sonra da sizleri dinleyelim.

Buyurun.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Öncelikle Atay Bey nezinde tüm Komisyona çok teşekkür ederiz bizi dinlediğiniz için, bize bugün randevu verdiğiniz için.

Suriye Dostluk Derneği olarak önce derneğimizden biraz bahsedelim. Ben Kadriye Esra Aygün, derneğin genel başkanı, kurucu başkanım. 2008 yılında kuruldu dernek. Dernek, tamamen, kurulduğu dönemde, iki ülke arasındaki iş insanlarının yaşadıkları sorunların çözülmesine yönelik kurulmuş olan bir dernekti. İki ülke arasındaki iş imkânlarını arttırabilme adına kurulmuştu. Derneğin muadili de aynı şekilde 2009 yılında Halep'te kuruldu. Fakat 2011 yılı itibarıyla çıkan iç savaş nedeniyle dernek 2011'den sonra, özellikle 2012 yılı başı itibarıyla çok farklı çalışma şekline geldi. İlk iki yıl açıkçası herkes bir yerlere savruldu, işte, yorgan, battaniye tedarikine düştük. Ondan sonrada, "Biz ne yapıyoruz? Biz bir araya gelmeliyiz tekrar." diyerek eski şube başkanlarımızla beraber Halep'teki şube başkanımız, şube başkan yardımcılarıyla beraber Türkiye'de derneği bugün itibarıyla 8 şubeye, 18 bin üyeye çıkardık. Üyelerimizin yüzde 90'ı Suriyelilerden oluşmakta, bunun da yüzde 75'i eğitilmiş ve işveren Suriyelilerden oluşmakta. Derneğin bu şekilde bir potansiyelinin olması diğer Suriyeli kardeşlerimize de çok rahatlıkla destek götürebilmemize sebep oluyor. Bir anlamda da derneğimiz Türkiye'yle Suriyeli kardeşlerimizin arasında köprü oluşturuyor. Hâlihazırda sınırın hemen arkasında 3 bin kişilik kampımız var, o kampın idaresini de Hatay Şube Başkanımız Sayın Memduh Aldulkadiroğlu yönetiyor. O 3 bin kişinin günlük bütün ihtiyaçları derneğimiz tarafından tedarik ediliyor. Yurt dışındaki Suriyelilerle de, diasporadaki Suriyelilerle de bir köprü oluşturmuş oluyoruz bu şekilde. Bu anlamda da Fransa'da, İsveç'te, Kanada'da da ve Almanya'da irtibat bürolarımız var. Sosyal medya üzerinden birçok Suriyeliye, 500 bine yakın Suriyeliye ulaşabilme imkânımız var. Biraz sonra zaten hep beraber, bütün arkadaşlarımızla, İstanbul, Antep, Mersin, Kilis, Urfa şubelerimizce hazırlamış olduğumuz bir raporumuz var, o raporu da zaten sizlere arz edeceğiz. Böyle, biz çok teşekkür ediyoruz tekrar.

BAŞKAN – Bir sunum yapacaksınız, sonra sorunlarınızı bizimle mi paylaşıacaksınız?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Önce bir sunumumuz olacak.

BAŞKAN – Bir saat vaktimiz var.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Arkadaşlar kendilerini isterseniz bir tanıtsınlar, şube başkanlarımız burada.

Hayırlı ramazanlar bu arada. Ramazanın tüm İslam âlemine, tüm dünyaya barış ve huzur getirmesini diliyoruz inşallah.

(Toplantıya katılan katılımcılar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Buyurun, bir sunum yapacaksınız herhâlde.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Suriye'deki iç savaş beşinci yılını doldurdu. Beş yıldır komşu ve kardeş ülkemiz Türkiye, yaklaşık 3 milyon Suriyeliye ev sahipliği yapmaktadır. İç savaşın sonucunda 600 bin kişi –son verilere göre- hayatını kaybetmiş, 12 milyona yakın insan evinden ayrılmak zorunda kalmış. Bunun 6 milyonu başka ülkelere göç etmiş, 6 milyonu da Suriye içerisinde ev değiştirmek zorunda kalmıştır. Bugün Türkiye'de yaşayan Suriyeli nüfus Avrupa'daki birçok ülkenin nüfusuna eş değer durumdadır. Biz Suriye Dostluk Derneği olarak Türkiye'nin Suriyeli kardeşlerimize yapmış olduğu ensarlığın bilincindeyiz. Geçen beş sene içerisinde Suriyelilerin refah yaşamalarına yönelik birçok adımlar atıldı. Bugün birçok kamplar her türlü olanakların sağlandığı sağlıklı, gerçekten yaşanılabilir ortamlar hâline getirilmiştir. Suriyeli kardeşlerimiz için çalışma izninin çıkarılması ile kendi ayaklarının üzerinde durmaya başlamışlardır. Aşağıda birazdan bahsedeceğimiz bire bir sahanın duygularını aktardığımız, biraz önce de dediğim gibi İstanbul, Antep, Hayat, bütün şubelerin kendi sahalarından almış olduğu bazı sorunlar da demeyelim de, eksiklikler, noksanlıklar olabiliyor ki bu gayet normal çünkü gerçekten çok büyük adımlar atıldı her geçen gün. Çalışma izninin çıkartılması bile -ki biz STK olarak, Suriye Dostluk Derneği olarak o dönem Başbakanlıktaki Ekonomi ve İş Gücü Çalışma Grubunda çalışıyorduk- çok büyük bir adımdı,

çünkü yüzde 10'a yakın bir Türk işsizinin mevcut olduğu ülkede Suriyeli kardeşlerimize çalışma izninin verilmesi gerçekten çok büyük bir adımdı bizim için. Birtakım aksaklıklar var, biz eğer uygun görürseniz onları sizinle paylaşmak istiyoruz. Bunlar bizim de gördüğümüz üzere tamamen prosedürel aksaklıklar veya bazı kamu, kurum ve kuruluşlarında çalışan arkadaşlarımızın tam olarak çıkartılan kanunlara vukuf olmamasından dolayı kaynaklanan aksaklıklar olabiliyor. Bunların düzeltilmesi, bu kanunların da daha güzel bir şekilde işlenmesini, Suriyeli kardeşlerimizin de bundan sonra daha refah bir ortamda yaşamasına inşallah sebep olacaktır. Beş yıl süresince Suriyeli kardeşlerimizi savaş ortamından kurtarıp barınmalarına, sağlık, eğitim gibi hizmetlerinden yararlanabilmelerine olanak sağlayan başta Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına, herkese müteşekkirimiz.

Hukuk alanında İstanbul Şube Başkanımızın hazırlamış olduğu birtakım şeyler var, onları ben paylaşmak istiyorum. Türkiye'de yaşayan Suriyelilere verilen hakların büyük bir bölümü yabancı tanıtım kartı –YTK- olan Suriyeliler için geçerli oluyor. Hâlbuki Türkiye'de yaşayan Suriyeli kardeşlerimizin yüzde 60'ı YTK'ya sahip yani yabancı tanıtım kartına sahip. Çünkü, işte, bir Suriyeli “Ben iş kuracağım, iş kurmak istiyorum.” Dediği zaman YTK'sı iptal ediliyor, bunun yerine çalışma izni alıyor ve çalışma izni standardında yaşamaya başlıyor veya turistik vizeyle hâlâ Türkiye'de yaşayan Suriyeli kardeşlerimiz var. Bunlar da YTK'nın getirmiş olduğu faydalardan faydalanamıyorlar, yani sağlık gibi, eğitim gibi çok ciddi imkânlar sağlanıyor yabancı tanıtım kartıyla oturan Suriyeli kardeşlerimize, bu kartları olmayan kardeşlerimiz bunlardan faydalanamıyor. Bunun tekrardan bir gözden...

BAŞKAN - Neden kartlarını almıyorlar.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Şimdi, şöyle, öncelikle şunu söyleyeyim Sayın Vekilim: Bir, dediğim gibi çalışma izni olan kardeşlerimiz o kartlardan faydalanamıyorlar.

BAŞKAN – Evet, şimdi şöyle: Yani Türk vatandaşları da bir yere işçi olarak girdikleri andan itibaren yeşil kartları iptal ediliyor, fakir de olsa, oradan faydalanıyor. Dolayısıyla yabancı tanıtım kartından vazgeçerse bir işe girmiş oluyor, o işin zaten sağlık güvencesi oluyor, o yüzden o hizmetlerden faydalanmaları mümkün değil yani. Yani bunun dışında yanlış anladığım bir şey varsa düzeltelim yani.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Hayır, estağfurullah da, yeni bir bakkal açılıyor diyelim, hani çok küçük çaplı, ondan sonra o bakalı açabilmek için, işte, onun ayakta durabilmesi için belli bir zamana ihtiyaç var. Hepimiz ticaretin içinden gelen insanlarız. Ben gerçekten bir fabrika sahibinin zaten bundan faydalanmasını istemem.

BAŞKAN – Hukuken bilmiyorum, arkadaşlar da şey ama çok mümkün olan bir şey olmaz. Yani Türk vatandaşlarında hangi özellikler varsa o. Bağımlı çalışmaya başladıklarından itibaren...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Tabii, ben arkadaşlara şunu da izah edeyim Başkanım, özür dilerim: Bu hafta sonu... Benim seçim bölgemdeki vatandaşların bir sıkıntısı var. Hanımefendi BAĞ-KUR'lu, eşi sigortalı veya emekli. Hanımefendi BAĞ-KUR primlerini yatıramadığı takdirde daha önce eşinin sosyal güvenlik haklarından istifade ediyordu. Şimdi bizim yeni yasamız bu hakları da onun elinden almış; “Ya BAĞ-KUR'dan kaydını sildirir, vazgeçersin ya da taahhüt ettiğin primleri yatırırın.” diyor. Yani Türk vatandaşları dahi çok daha pozisyonu uygun olan şey de istemiyorlar.

BAŞKAN – Dolayısıyla bunu bir sorun olarak görmüyoruz yani, onu söylüyorum.

Devam edelim.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Turistik vizeyle oturan kardeşlerimiz için şöyle, YTK'nın alınması altı ayı falan buluyor. Yani YTK çok kolay, hemen müracaat eder etmez -çünkü bir sıkışma var- alınamıyor, turistik en azından pasaportlar, turistik oturma oturan kardeşlerimize böyle bir kolaylık getirilirse...

BAŞKAN – Getirilemez. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu “İkamet iznini alanlar kendi sağlık güvencesini karşılar.” diyor. Net bir şekilde kanun var, kanunu değiştirmemiz gerekiyor.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Bir de Türkiye’yle sınırlı değil, uluslararası bir kanun.

BAŞKAN – Tabii, Türkiye’yle sınırlı değil.

Sığınmacılarla diğer göçmenleri ayırmak lazım.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Geçici koruma statüsünde olanları evet, ama, işte, Sayın Vekilim altı ay çok uzun bir süre bir sığınmacı için sağlık hizmetlerinden yararlanamıyorsa.

BAŞKAN – Altı ay değil, bir ay. Mesela biz en son Antep’e gittik yirmi gün içinde veriyorlar. Başvuruyorsunuz araştırmaları yirmi gün sürüyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Vallaha altı ayı bulduğu oluyor; İstanbul, Ankara...

BAŞKAN – Tamam bunu not olarak alalım, altı ay uzun bir süre.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Büyük şehirlerde altı ay sürüyor. Geçen gün, mesela, ene son ben büyükşehir belediyemizden yardım talep etmek zorunda kaldım yeni gelen bir aile için, sağ olsunlar onlar da karşıladılar.

BAŞKAN – Antep’te sürmüyor ama mesela bu kadar.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMAT SAMER AKKAD – Antep’te yirmi günde.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Hatay’da hiç yok.

BAŞKAN – Hatay’da hemen veriliyor. Yani bir haftada veriliyor Hatay’da.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMAT SAMER AKKAD – Antep’te başvuruyorsun, on beş gün içinde ya da yirmi gün içinde kabul ediyorlar, ondan sonra...

BAŞKAN – Peki, dördüncü yıl sonunda, biz şu anda 2 milyon 850 bin Suriyeliye geçici koruma statüsü verdik, bunun dışında hâlâ kayıt olmamış kişiler niye kayıt olmadılar, dört yıldır niye beklediler?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Şimdi, onlar düşünüyor Avrupa’ya gitmek için. Eğer kimlik alırlarsa Avrupa’ya bir daha gidemeyecekler, o yüzden.

BAŞKAN – Peki, tahmini ne kadar var kimlik almayan?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Çok var.

BAŞKAN – Ne kadar var?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – 1 milyon.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Biz 4 milyon olarak biliyoruz...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Ben Hatay’ı biliyorum, çok iyi biliyorum. Orada en az 250 bin kişi var.

BAŞKAN – Bütün sayıları siz şimdi altüst ettiniz, o zaman “4 milyon Suriyeli var.” diyorsunuz Türkiye’de.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Var, ben her zaman 4 milyon diyorum.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – 4 milyonun üstü de var.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Ben bir şey söyleyeceğim müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Ben hastanede çalışıyorum çocuk uzmanı olarak, her gün günde 50-60 aile geliyor Suriyeli, onların yüzde 50’sinin kimliği yok. şimdi, bunların bir kısmı Memdough Bey’in dediği gibi Sayın Milletvekili, bir kısmı da bu son çıkan kanuna göre uçak aracılığıyla gelen Suriyeliler. Onlar da zorunlu olarak geliyorlar, yani turist olarak gelmiyorlar, işte Mısır’a, Ürdün’e gidenler, oradan Türkiye’ye gelenler, onlara kimlik verilmiyor; bir. Daha önce verilmiş olsa bile onların elinden alınıyor. Bu da büyük bir sorun, büyük bir “gap” yaratıyor.

BAŞKAN – Tamam, devam edelim.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Yurt dışındaki Suriyelilerden Türkiye’ye girişte vize istenmesi ve bu vizenin çok uzun zamanda verilmesi büyük bir problem teşkil etmekte olup, bu nedenle çoğu aileler bölünmüş durumdadır. Kimisi sınırda, kimisi de Lübnan’da veya diğer ülkelerde beklemektedirler. Bu, gerçekten Sayın Vekilim, çok ciddi bir sıkıntı yaratıyor. Şimdi, öncelikle şunu bilelim: Suriye’de bulunanların bir çoğu, aslında Suriyeli kardeşlerimiz bize, Türkiye’ye namuslarını, çocuklarını ve kadınlarını emanet ettiler. Erkekler, kadınları, çocukları burada bırakıyorlar, başlarına da o evi geçindirebilecek, o evin ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir genç çocuk bırakıyorlar veya bir erkek bırakıyorlar ama kendileri Suriye’ye gidip geliyorlar veya hayatlarını idame ettirebilmek için diğer Arap ülkelerine gidip çalışıyorlar ama biz bu vizeyi uyguladığımız zaman Suriye’de olan tekrardan gelemiyor veya Lübnan’da olan gelemiyor. Çalışmak zorunda, evine bakmak zorunda veya işlerini kontrol etmek zorunda. Suudi Arabistan’da olan gelemiyor. Bu, çok ciddi bir sorun. Şu anda aileler bölünmüş durumda. Kadınlar ve çocuklar burada bir başlarına kalmış durumdadır. Bunun da ivedilikle çözülmesini arz ediyoruz.

Giriş çıkış kanunundan Suriyelilerin muaf edilmesini bazı iller istiyor, bazı illerse istemiyormuş bu konuyu. “Giriş çıkış kanunu” derken bu YTK’ların tekrardan yenilenmesi için Suriyeli kardeşlerimizin tekrardan bir yurt dışına giriş çıkış yapması gerekiyor. Bunu bir aile boyutu olarak düşündüğümüz zaman gerçekten çok ciddi bir maliyete neden oluyor. Tekrar söyleyeyim yani geçici koruma statüsü altındaki Suriyeli kardeşlerimiz veya burada yaşamak zorunda kalan Suriyeli kardeşlerimizin diğer ülkelerden gelen mültecilerle veya diğer ülkelerden gelenlerin Suriyelilerle bir farkı olması lazım çünkü Suriye yok artık. Yani, bunların giriş çıkış yapabilecekleri bir ülkeleri yok.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Bir de ben bir şey ilave edeyim: Giriş çıkış yapılmak istense bile vize olayı olduğu için zaten çıkarsa giremez, vize alamaz.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Yani ülke yok.

Turistik ikamet işlemlerindeki zorluklar ve yüksek masraflar konusuna da dikkatinizi çekmek istiyoruz. Yeni çıkan kimliklerin hâlâ 98’le başlıyor olması ve hâlâ direkt olarak 99’la başlayan kimliklerin verilememesi... 99’la başlayan kimliklerle ilgili olarak da sadece oturdukları illerdeki haklardan faydalanabiliyorlar. Örnek olarak, başka bir şehirde acil hâriç hiçbir hastane hizmetleri veya sağlık hizmetlerinden faydalanamıyorlar. Bu da şöyle bir sıkıntı yaratıyor Sayın Vekilim: Mesela, bugün arkadaşlarımız burada davet ettik, geldiler ama...

BAŞKAN – Acilden faydalaniyorlar ama.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Hayır, şöyle: Acilden faydalaniyorlar ama...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Kırmızı alan değil, yeşil alan da olabilir Sayın Milletvekilim.

BAŞKAN – Yok, ben bir şey demiyorum.

Burada hastalansanız da yolda bırakmıyoruz yani her acile gidebiliyorsunuz ama gelmişken de bir tomografi çektireyim diyorsanız, olmuyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Yok, ayrı bir şey, hayır.

Başka bir şehre taşınma durumunda yabancı tanıtma kartını değiştirmekte zorluk yaşıyor kardeşlerimiz. O kartı, gerçekten, değiştirirken sıkıntı yaşıyorlar ki başka şehre taşınma Suriyeliler arasında çok sıklıkla yaşanıyor çünkü tutunmaya çalışıyorlar, deneme aşamasındalar. İlk etapta Antep'e, Kilis'e geliyorlar ama orada tutunamadıkları takdirde veya ekmek bulamadıkları takdirde hâliyle -hepimizin yapmış olduğu- büyükhşchirlere gelmek durumunda kalıyorlar veya çocuklarının eğitimi için başka bir şehre gidiyorlar.

Kayıtlı olduğu şehrin dışında işe girememek çalışma alanlarını kısıtlamakta. Yani, diyelim ki Kilis'te kayıtlı ama Kilis'te iş olanağı yok. O arada benim vasıtamla, sizin vesilenizle Antep'te iş buluyor ve o işe giremiyor çünkü "Sen Kilis'te kayıtlısın." deniyor ama onun bir özgürlüğü olması lazım çünkü evini geçindiriyor kardeşimiz.

Suriyelilerin ikamet ettikleri şehirden başka bir şehirdeki kızla evlenmeleri hâlinde YTK nakilleri kabul edilmiyor. Antepli bir erkeğin Ankara'dan bir kızla evlenmesi hâlinde YTK nakillerinde sıkıntı yaşanıyor. Tekrar söylüyorum, bakın, YTK'nın çıkarılabilmesi...

BAŞKAN – Kabul edilmiyor değil de bürokrasi oluyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Bürokrasi.

...YTK'ya sahip olan 3 milyona yakın kardeşimizin bunlardan yararlanabilmesi çok büyük bir imkân ama minicik, çok ufak, denizi geçip de çayda takılmayalım diye bunları söylüyor.

Yeni kimlik çıkarmak -biraz önce de dediğim gibi- için altı aydan daha uzun bir süre için randevu verilmektedir, her ilçede tek memur çalışmakta, özellikle büyük iller için bu geçerli. O da sürenin uzamasına neden olmakta. Türkiye-Suriye kara sınırının kapalı olduğu için hava yoluyla Türkiye'ye gelmek zorunda kalan Suriyelilere yabancı tanıtım kartı verilmemekte, biraz önce Mohamed Bey'in bahsettiği.

Ayrıyeten, iki üç yıl önce, hava yoluyla Türkiye'ye gelmek zorunda kalan kardeşlerimiz var. Bunlar da denetime girdiği zaman veya tekrar kartlarını yenilemeye gittikleri zaman -biliyorsunuz bunun bir yenilemesi var- orada girişi hava yoluyla gördüğü zaman oradaki yetkili yeni çıkan yasayı eskiye uygulayıp iki yıl, üç yıl önce girişi olmasına rağmen kartı yırtıyor, imha ediyor.

BAŞKAN – Bununla ilgili bize birkaç örnek verebilir misiniz daha sonra?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Tabii, şu anda elimizde de var Sayın Vekilim, canlı örnekleri var.

Yani, bu da yine oradaki çalışan memur arkadaşımızın konuya vukuf olmamasından kaynaklı.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – O Suriyeli tamamen bir şaysız bırakılıyor, ne kimliği, ne ikameti, hiçbir şeyi yok, boşta kalıyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Bu nedenden ötürü YTK belgeleri imha edilenler hiçbir şekilde sağlık, eğitim gibi hizmetlerden faydalanamamaktadır ve bu şekilde mağdur olan geçici koruma statüsündeki Suriyelilere yeniden ivedilikle YTK’larının verilmesini arz ediyoruz.

Bankalar, noterler ve diğer resmî daireler yabancı tanıtım kartıyla tek başına çalışmıyorlar, pasaportun temditini istiyorlar. Pasaportun temditini bir Suriyelinin yaptırabilmesi artık imkânsız gibi bir şey çünkü sadece İstanbul’daki konsolosluk çalışıyor ve bu da maslahat güzergâhı düzeyinde çalışıyor. Bir pasaportun Suriye konsoloslughuna girip oradan temditini alabilmesi en az altı ay eğer verirse. Çünkü şöyle: Suriye rejimi, bugün Türkiye’de yaşayan Suriyelilere kendi düşmanı gözüyle bakıyor, diyor ki: “Nereye giderseniz gidin, burada kalın ölün ama Türkiye’ye gitmeyin.” gözüyle baktığı için Türkiye’deki pasaportların temditini yapmıyor. O yüzden de bu kardeşlerimiz bankadan para çekemiyorlar. Özellikle iş adamlarımız çok ciddi sıkıntı yaşıyorlar. Hesap açamıyorlar. Noterde işlem yapamıyorlar. Bunu da arz ediyoruz.

YTK’sı yani yabancı tanıtım kartı yanlış yazılmış ise düzeltme yapılamıyor veya çok zorluk çekiliyor. YTK, tekrar söylüyorum, bir Suriyelinin artık, can damarı gibi bir şey yani o yüzden YTK çok çok önemli.

BAŞKAN – Evli yazıldıysa bekârı kabul etmiyoruz bir daha Şenal Hanım.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – YTK’sı olanlar ülke dışına çıkmak istiyorsa...

BAŞKAN – Düzeltmede harf hatası değil, bilgilerin değişmesi, ismin değişmesi, doğum tarihinin değişmesi veya evlilik durumlarının değişmesi kabul edilmiyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Kabul edilmiyor. Hatalı bir giriş olmuşsa o düzeltmiyor.

BAŞKAN – Adı yazarken harfi yanlış yazıldı, o değil yani.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – O değil.

YTK’sı olanlar ülke dışına çıkmak istiyorlarsa kimliği alınıp 420 TL ceza ödemek zorunda veya beş yıl...

BAŞKAN – Pardon, yurt dışına çıkmak için...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Diyelim ki “Artık, ben Türkiye’de yaşamak istiyorum.” diyor ve gidiyor, bir şekilde gidiyor, onlar Suriye’ye gidiyor mesela. Malımın mülkümün üstünde durmak istiyorum diyor. 420 lira ceza ödemek zorunda veya beş yıl Türkiye’deki bütün faydalanabileceği haklardan mahrum bırakılıyor, girişi yasaklanıyor yani her şeyden, bütün haklardan mahrum bırakılıyor.

Pasaport temditini biraz önce söylemiştim. Gerçekten çok ciddi bir sıkıntı ki bunun bizim Türkiye Cumhuriyeti’yle bir alakası yok fakat biz pasaport temditini istemeyebiliriz Suriyeli kardeşlerimizden. Yani, bu tamamen Suriye rejiminin kendi vatandaşlarına uygulamış olduğu bir haksızlık ama biz en azından bunu göz önünde bulundurursak iyi olacak diye düşünüyorum.

Özellikle, yatırımcı Suriyeliler açısından pasaportlarının olmaması çok ciddi bir sıkıntı yaratıyor çünkü gerçekten ciddi yatırımcılar var. Çalışma izni konusunda sıkıntılar yaratıyor ve şöyle bir durum var sayın vekillerim: Bu insanlar üretiyorlar.

Her şeyden önce ben buna bir noktayı koyup şurada bir açıklama yapmak istiyorum: Tüm Türkiye’de “Suriyeli” denince çok farklı bir algı var. Yani, o 3-4 milyon Suriyelinin sadece kapıda dilenen, ondan sonra yorgan, battaniye isteyen, gerçekten Türkiye Cumhuriyeti’ne yük getiren bir kesim olarak görüyoruz ama bu böyle değil. Gerçekten, doktoruyla, avukatıyla, iş adamıyla Türkiye’de

üreten, Türkiye ekonomisine katkıda bulunan Suriyeli kardeşlerimiz var çünkü “Halep” dendiği zaman binlerce yıldır ticaret akla geliyor. Bu insanların bir geçmişi vardı, bu insanların bir portföyü vardı, bun insanlar üretiyorlardı, Suriye denen bir ülke vardı bundan beş yıl önceye kadar ve onun bir ekonomisi vardı. Onun ekonomisi de orada çalışan Suriyeli kardeşlerimizle dönüyordu. Bugün nasıl Türkiye Cumhuriyeti’nin ekonomisi çalışan insanların çalışmalarıyla dönüyorsa Suriye’nin de ekonomisi orada çalışan kardeşlerimizin ödedikleri vergilerle dönüyordu ve bu kardeşlerimiz, bu Suriyeliler Türkiye’de de aynı şekilde yatırım yapmak, Türkiye ekonomisine artık, katkıda bulunmak istiyorlar. Pasaportları olmayan Suriyeli yatırımcılar mallarını yurt dışında tanıtamıyorlar, fuarlara katılamıyorlar. Yurt dışındaki iş adamlarıyla görüşmeler yapamıyorlar. Bu konuyla ilgili iş adamlarına yönelik geçici bir pasaport, bizde gri pasaport vardır ya devlet memurlarına yönelik uyguladığımız, tabii gri bir pasaport talebimiz yok ama iş adamlarına, gerçekten bir fuara katılacak olan Suriyeliye, gerçekten tanıtım yapacak bir Suriyeliye özel bir müsamaha gösterebilmeyi arz ediyoruz. Eğer böyle bir şey olursa inanın Türkiye ekonomisi için de bir katkı, bir artı olacaktır.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – O konuda ben canlı bir örnek vermek istiyorum müsaade ederseniz. Ben İstanbul’da bir holdingde üst düzey yöneticiyim ve bundan bir süre önce beş tane peş peşe çok büyük fuar kaçırdım, sırf Suriye pasaportuna vize vermedikleri için. Bunlar Dubai’de, İspanya’da, Hollanda’da... Onun dışında benim kendi şirketim de var, yine tamamen yurt dışına odaklı iş yapıyorum ama yurt dışına hiç gidemiyorum. Mesela, ağustosta Amerika Miami’de fuar var, oraya da gidemiyorum ve hiçbir şekilde işimi devam ettiremiyorum ondan dolayı.

BAŞKAN – Dün Sayın Başbakanımız açıkladı, “Turkuaz halı sereceğiz.” dedi. Turkuaz Kart uygulaması başlayacak. Onu alınca tabii ki girişlerde çıkışlarda güvence de sağlanacak.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Yok, şöyle: Geçici bir pasaport olabilirse çünkü Ürdün’de örneği var, Ürdün veriyor şu an, bir yıllık pasaport veriyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Türkiye içerisinde iller arasında uçak, kara yolu, trenle seyahat edebilmeleri için mutlaka izin belgelerine ihtiyaçlarına oluyor Suriyeli kardeşlerimizin. Seyahat için seyahat izin belgesini veren kamu kurum ve kuruluşları resmi daireler oldukları için saat dokuz ve beş arasında çalışıyorlar, hafta sonu da çalışmıyorlar. Hafta sonu, mesela, çok acil bir durumu olan Suriyeli kardeşimiz, rahatsızlanan, Allah korusun, ölüsü olan kardeşimiz Antep’ten İstanbul’a gidemiyor veya Kilis’ten Ankara’ya gelemiyor. Aynı olay, siz de takdir edersiniz ki o gün çalıştayda bizim Kilis Şube Başkanımız izni alamadığı için cumartesi ve pazar çalıştayımıza katılamadı.

BAŞKAN – Kamplarda sorun olmuyor ama kamp dışında sorun oluyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Kamp dışında sorun oluyor.

Bununla ilgili o gün çalıştayda güzel bir sonuç çıktı. Eğer hava alanlarında, otogarlarda bir şube veya bir hizmet verebilecek bir yer kurulabilirse en azından kardeşlerimizin bu seyahat özgürlüğünü de engellememiş oluruz diye düşünüyorum.

Boşanma problemi... Suriye’de evlenmiş olan çiftler Türkiye’de resmi olarak boşanamıyorlar. O yüzden dolayıdır ki...

BAŞKAN – Evlenebiliyorlar mı?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Evlenebiliyorlar, boşanamıyorlar.

BAŞKAN – Biz evlenme sorunu çözmek isterken sizden boşanma sorunu çıktı.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Şimdi şöyle bir çözüm bulduk Sayın Vekilim: Üç yıl önce Suriye’de evlenen kişiler de Türkiye’de tekrardan evleniyorlar ki Allah korusun, ileriye dönük bir sıkıntı yaşamamışlar diye.

“157” bildiğimiz üzere Suriyelilerin, yabancılara sorunlarını iletebildikleri bir hat fakat “157” arandığı zaman her seferinde aynı sorulara çok farklı cevaplar alınabiliyor.

YTK’sı olanlar binek araçlarını ona göre alıyorlar fakat iş kurup oturma veya çalışma iznine çevrildiği zaman YTK’ları ellerinden alınıyor ve bu bağlamda binek araçlarındaki ruhsat da bozuluyor ve uzatılamıyor.

BAŞKAN – Onlar da yurt dışından araba getirebiliyorlar gümrüksüz, öyle bir muafiyet tanıyoruz.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Bu da Suriyeliler için gerçekten bir mağduriyet. YTK’sı olup Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlık hakkını kazananlar daha önceden aldıkları YTK’ları iptal edemiyorlar, bu da bir zorluk oluyor.

YTK’sı olanlar şirket açıp iş kurmak istediklerinde maliyede veya çalışma izni çıkarırken zorluk yaşıyorlar veya çalışma iznini çıkaramıyorlar. Yani, bir YTK’ya sahip olan iki yıl sonra, üç yıl sonra “Ben artık, Türkiye’de çalışma iznini çıkarmak istiyorum.” dediği zaman birtakım zorluklarla karşılaşılıyor veya ben bir bakkal açmak istiyorum veya ben bir fabrika açmak istiyorum dediği zaman zorluklarla karşılaşılıyor. Hâlâ bütün statüdeki Suriyelilerin bankalarda hesap açmak, havale yapma gibi konularda sıkıntıları mevcut.

BAŞKAN – Bazı bankalarda değil mi o?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Yok, bazı illerde bütün bankalar ama genel olarak bütün bankalarda sıkıntılar var.

BAŞKAN – Bazıları yapıyor da ama yani.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Yok, Ziraat Bankası dışında bütün bankalar sıkıntı yaratıyor ki bu da çalışma izni olan Suriyeli kardeşlerimiz için çok ciddi bir sıkıntı, şöyle ki: Kurumsal olarak çalışan şirketlerde çalışabiliyor ancak Suriyeliler çünkü 10 Türk çalıştırıp 1 Suriyeli çalıştırabiliyorsunuz, 10 Türk’ü çalıştıran bir firma zaten kurumsallaşmış bir firma artık. O firma kalkıp da hiçbir elemanına elden ödeme yapmıyor, “Bankadan hesabımı açtır, gel ben sana bankadan ödemeni yapacağım.” diyor. Ben bile kendi şirketime bunu uyguluyorum ama banka hesabı açtıramayan Suriyeli kardeşimiz işlerden atılma konumunda. Mohamed Bey’in bildiği bir olay var, üç aydır maaşını elden aldığı için şirketin personel müdürü ben seni çıkaracağım...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Ben şöyle eklemek istiyorum: Özellikle bu konuyla kendim ilgilendim, bu Suriyeli vatandaşla. İstanbul’daki tüm bankaları kendim dolaştım, hiç hesap açmıyorlar. Neden? Çünkü, bu işçinin YTK’sı var, pasaportu yok. Yani, illa ki pasaport istiyorlar. Peki, “YTK resmi belge” diyoruz, “Yok, ben bunu kabul etmiyorum.” diyor.

İkinci şey: Bazıları dediğimiz, kabul eden bazı bankalar 10 bin dolar istiyorlar bloke için. Asgari ücret alan bir işçi bu meblağı bulamaz.

BAŞKAN – PTT üzerinden çalışabiliyor musunuz?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Firmayla görüştüm bu konuda. “Ben PTT’yle çalışamam.” diyor.

BAŞKAN – Hayır, normalde çalışabiliyor musunuz, havale yapabiliyor musunuz?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Onu bilmiyoruz.

Temellük sorunu var. Suriyeli kardeşlerimiz mülk edinemiyorlar Türkiye’de 1930’larda yayınlanmış olan karşılıklı bir anlaşmadan ötürü. Yani, Suriyeliler Türkiye’de mülk edinemez, Türkler de Suriye’de mülk edinemezden dolayı, Hatay sorunundan dolayı, mütakabiliyetten doyalı temellük sorunu var fakat sayın vekillerim, artık, Suriye yok ve artık, 4 milyona yakın insan Türkiye’de yaşıyor. Mesela, Ula Hanım iş kadını, İstanbul’da 2 tane daireesi var ama o 2 daireyi kuzeni Memdouh Bey’in üzerine yapmış durumda. Memdouh Bey diyor ki: “Ben geceleri sabaha kadar uyuyamıyorum -Allah vermesin- bana bir şey olursa...” Ula hanım da diyor ki: “Ben ne olacağım?”

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOUH ABDULKADİROĞLU – Sadece Ula Hanım değil, 15 daire var üzerimde.

BAŞKAN – Gayrimenkul zengini oldunuz yani.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Yediemin, öyle diyelim.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – En azından mesken olsa. Benim şeyimde ortağımın adına veya ticari iş yaptığım kişilerin adına. Hani bir tek mesken hakkı tanınsa.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Güvensizlik yaratıyor, artık, Suriye denilen bir ülke olmadığı için veya on sene sonrasında Suriye nasıl bir olacak? Kanton mu olacak, üniter devlet mi olacak veya kaç bölünecek? En iyi hâlde herhâlde 3’e bölünüyor gibi bir durumu var.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Diğer şeye geçmeden önce ben hukukta iki şey daha söylemek istiyorum Esra Hanım’a ek olarak: Bu en son çıkan aile birleşimiyle ilgili sadece eş ve çocuk için şey yapabiliyor ama annesi ve babasını getiremiyor, ona da dikkatinizi çekmek istiyoruz.

İkinci husus, miras konusu yani bir Suriyelinin bankada paraları var, öldü. Bu paraları nasıl alacak varisleri? Yani, bununla ilgili de bir şey muamma var.

Teşekkür ederim.

SURİYE DOSTLUK GRUBU GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMAT SAMER AKKAD – Ben de bir şey eklemek istiyorum bu aile birleşimiyle ilgili.

Şimdi, genelde aile birleşimi sadece kara sınırından kabul ediliyor ama birçok insanın hatta Suriye içinde kurtulmuş bölgelerde, Şam tarafında ailesi yedi sekiz ay önce buraya gelmiş, o kendi bölgesinde hâlâ çalışıyor, vize onayı çıktı, o Şam’dan Halep’e kadar, sınıra kadar gelemiyor ancak...

BAŞKAN – Üçüncü ülke üzerinden geliyor.

SURİYE DOSTLUK GRUBU GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMAT SAMER AKKAD – ...Ürdün’e veya Beyrut’a gidebiliyor. Havaalanı yoluyla aile birleşimi olmuyor. Suudi Arabistan’da denemiş, iş yapamamış, dönmek istiyor, dönemiyor üçüncü ülkelere.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Sağlık başlığına geçecek olursak, ufak ufak özetleyelim.

Özel hastanelerin yazmış olduğu reçeteler karşılanmıyor ve 99’la başlayan yabancı tanıtım kartına sahip Suriyeli hastaların yoğun bakımda yatmaları sonucunda çıkan faturaların ödenmesinde çok ciddi zorluklar yaşanıyor. Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde Suriyelilere hizmet verebilecek sağlık merkezlerinin kurulması ve bu merkezlerde de Suriyeli sağlıkçıların doktor, diş hekimi, hemşire gibi Suriyeli sağlıkçıların istihdam edilmesi hem Suriyeli sağlıkçılarımıza yönelik güzel bir çalışma olacak. Sağlık Bakanlığının bu konuyla ilgili atılımı var, bir hafta önce bu belirlendi ama yine de üstünde durmak istiyoruz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Bu YTK kartı olanlar da yoğun bakım ünitesinde...

BAŞKAN – Özel kurumlarda.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Hayır, yoğun bakımlarda kaldıkları zaman...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Yani kamu hastanesi için de geçerli mi?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Kamu hastanesi için değil, özel hastanenin yoğun bakımında kalıyor, ondan fark ücreti alıyorlar.

BAŞKAN – Fark ücreti alıyorlar.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Ama devlette yok böyle bir şey.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Devlette yok, hayır ama İlçelerde yaşayan Suriyeli kardeşlerimiz var, Mardin gibi yerlerde yaşayan Suriyeli kardeşlerimiz var.

BAŞKAN – Hastaneler çok yoğun, özel hastaneye gitmek gerekiyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Orada ufak bir şey eklemek istiyorum bizim de İstanbul'da özel hastane olduğu için. Devlet bize sevk ediyor. Özellikle, yenidoğan çocuklarını bizim hastanemize sevk ediyor, biz tedavilerini yapıyoruz ama bir buçuk yıldır, iki yıldır devlet, AFAD bize ödeme yapmıyor onunla ilgili.

BAŞKAN – O, hastanenin sorunu, Suriyeli kardeşlerimizin sorunu değil.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Şöyle bir şey eklemek istiyorum: Ama, o tarihten itibaren biz hasta almıyoruz.

BAŞKAN – Biraz vicdanlı davranın canım. Paralarınız ödenecektir mutlaka.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Onlar da orada çalışıyorlar.

Şöyle bir üzüntüleri var Suriyeli kardeşlerimizin, bundan çok üzüntü duyuyorlar: Kan bağışında bulunamıyorlar. Kızılay Suriyelilerin kan bağışlarını kabul etmiyor, yasak. Bundan çok üzüntü duyuyorlar, özellikle çok dile getiriyorlar. Artı, Suriyeli engellilere yönelik özel merkezlerin açılması yani Arapça konuşabilen orada görevlilerin olması, bunlar olabilirse eğer engelli maaşının bağlanması, var olan engellerine yönelik cihazların temin edilmesi ve desteklerin sağlanması...

BAŞKAN – Peki, doktor raporuyla verilen o cihazlar karşılanmıyor mu?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Hayır, şöyle bir şey var Sayın Vekilim: 1 otizmlili hastamız var şu anda ki sağ olsun Sayın Müezzinoğlu Bakanlığı döneminde onun desteklerini gördük. Otizmlinin, biliyorsunuz, onun bir özel tedavi süreci var, özel ilaçları var. O konuda bile destek vermiyor. Yani, bu tür konularda devlet hastanelerinden bile...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Müezzinoğlu 1 hasta için mi yardımcı oldu? Orada otizmle ilgili neyi kastettiniz?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Hayır, biz oraya illettik, 1 hasta için değil, çözülecekti bilmiyorum artık, ne oldu bilemiyorum.

BAŞKAN – Ne istemiştiniz?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Otizmlili bir hastanın tedavisine yönelik sıkıntı yaşadığımızı illettik. Zaten ondan sonra da Hükûmette bir değişiklik oldu. Demek istediğim, örnekle beyan etmek istedim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Otizmli hastalara özel öğretmenler tarafından bakılıp yetiştirildiği merkezler var.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Evet, faydalanamıyorlar ama.

BAŞKAN – Faydalanamıyorlar mı?

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Bundan Türk vatandaşları da faydalanamıyor henüz.

BAŞKAN – Niye?

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Yani, bunlar özel kurum gibi çalışıyorlar.

BAŞKAN – Yani, otizmli hastalar faydalanamıyor mu oradan?

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Parasını vererseniz... Özel çalıştıkları için, özel kurum vasfında oluyorlar. Devletin vermiş olduğu eğitim imkânı var. Onun dışında ekstra bir eğitime ve bakıma ihtiyacı varsa özel kurumlara giriyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Bunların da şu anda öyle bir imkânı yok ve otizm tedavi edilmediği zaman hastalık ilerliyor. Bu engelli kardeşlerimizin sosyal hayata kazandırılması için özel bir programın yürütülmesini arz ediyoruz.

Bugün itibarıyla 350 bine yakın çocuğumuz eğitim alamamakta. Özellikle, çocuk işçiliği konusuna çok dikkat çekmek istiyoruz yani 12, 13 yaşındaki Suriyeli çocuklar... Tabii, buna Hükümet ne yapabilir veya partiler ne yapabilir ama bu, en azından kamu spotlarıyla ve algı olayı, hani Suriyelilerle ilgili algı olayı ve bu çocuk işçilerin çalıştırılması olayı kamu spotlarıyla belki yönlendirilebilir. Çünkü, sonuçta bu hepimiz için bir vebal. Bunlar evlerini geçindirmek zorunda kaldıkları için çalışmak zorundalar. Biraz önce de dediğim gibi, erkekler yok burada; burada ailelerinin başında 13-14 yaşındaki çocuklar var ve bunlar çok ağır şartlar altında çalışmak zorunda kalıyorlar. Aslında dilenen çocuklar değil Suriyeliler Sayın Vekilim, çok ağır şartlar altında çalışan çocuklar artık Suriyeliler ve birtakım iş kazalarına maruz kalıyorlar. Ama, sigortaları bile olmadığı için yani çalışma izinleri yok, sigortaları yok, inanın çok travmatik olaylarla karşılaşabiliyoruz. Bu çocukların acilen eğitilmesi, okullara döndürülebilmesi tüm dünya için -ben Suriye'yi, Türkiye'yi geçtim artık- bir elzem, tüm dünyanın bir yükümlülüğü. Aslında artık, Türkiye'deki, Lübnan'daki, Ürdün'deki, Avrupa'daki Suriyeliler için dünyanın bir şeyler yapabilmesi lazım. Biz buradan sonra da Amerikan Büyükelçiliğine gideceğiz Allah izin verirse, orada da gerekli konuşmaları yapacağız. Yani, dünya birtakım şeyleri oturup seyreliyor ama on yıl sonra inanın seyretmeyle kalmayacak dünya, dizlerine vuracak ama geç olmuş olacak o çocuklar adına da dünya adına da maalesef.

Suriyeli öğrencilere burs veren kurumların Yurt Dışı Türkler Birliği... Bu arada YTB'ye çok teşekkür ediyoruz, gerçekten çok büyük destekleri oluyor öğrencilere yönelik. Öğrencilerin son beş yıldır yaşadıkları travmaları göz önünde bulundurarak YTB'nin belli kuralları var sayın vekillerim. İşte, bir öğrenciye haklı olarak altı yıl veya yedi yıl burs veriyor. Çünkü, YTB sadece Suriye'den gelen öğrencilere yönelik çalışan bir kurum değil. İşte, Kırgız'ına da çalışıyor, Iraklısına da bütün dünyadan gelen öğrencilere çalışıyor. Ama, Suriyeli öğrencilerimizin beş yıldır yaşamış olduğu bir travma var. Bu travma nedeniyle bu çocuklar okullarını uzatabildiler. Birçoğu, ben çok iyi biliyorum, ilk dönemlerde mesela iki yıl, üç yıl okullarına bile gidemediler, civar illerdeki hastanelerde, sınır illerindeki hastanelerde gönüllü olarak çalıştılar. Yani, burada hekimlik okuyan, eczacılık okuyan, işletme okuyan bile hastanelere gidip gönüllü olarak çalıştı çünkü dil sorunu vardı gelen hastaların. Gelen hastalara tercümanlık yaptılar. YTB'lerin Suriyeli öğrencilerin burslarını tekrardan bir gözden geçirmesini arzu ediyoruz. Üniversiteyi kazanan öğrenciler yurtlara yerleştirilirken özellikle YTB bursu alan öğrenciler birtakım zorluklar yaşıyor. Türkiye'deki tüm kurumlarda Suriyeliler için tanınan haklardan -bunu da özellikle söylüyorum- YTK, yabancı tanımta belgesi olanları faydalanabilmekte.

Bu haklardan diğer öğrenciler faydalanamıyor. Hani, işte, turistik vizeyle oturan bir anne babanın çocuğu YTK'lı ailenin faydalanmış olduğu haklardan faydalanamıyor. Bunun da tekrardan bir gözden geçirilmesini arz ediyoruz.

Diploma denklikleri çok önemli. Bu konuyla ilgili birinci önerimiz: Suriyeli akademisyenlerden oluşan komisyonlar tarafından denklik kurullarının oluşturulması ve bu kurulların diplomaların geçerliliğini araştırması, daha ikinci bir öneriyse Data Flow şirketinin yaptığı denkliklerin kabul edilmesidir.

BAŞKAN – Data Flow ne?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Bu, uluslararası bir çalışma örgütü gibi bir şey diyelim. Tüm dünya bunu kullanıyor ama biz Türkiye’de bunu kullanmıyoruz yani verilerin, dataların toplanmış olduğu bir yer, veri bankası gibi düşünelim. Oradan denklikler teyit edilebiliyor çünkü resmiyeti var. Biz, işte bunu Türkiye’de yaşayan Suriyeli kardeşlerimiz için de kullanabileceğimize inanıyoruz.

BAŞKAN - Almanya kabul ediyor mu?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Evet, ediyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Tüm Avrupa ülkeleri kabul ediyor onu.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Ediyor.

BAŞKAN – Peki, Data Flow’da kaç Suriyelinin denkliği var?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Yani yüzde 50’den fazla.

BAŞKAN – Ne kadar var mesela, 1 milyon var mıdır mesela?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – O resmî rakamı bilmiyorum tam olarak.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – O verileri zaten paylaşmazlar da kimseyle.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Sizin diploma denkliğiniz nasıl vuku buldu burada?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Ben Türkiye’den mezun olduğum için problem yok denklikte.

BAŞKAN - Veya daha önce denklik almış olanlar var Suriye’den mezun olup da.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Şimdi biz Türkiye’den mezun olduğumuzda Suriye’ye gittik orada da denklik yaptık.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Orada denklik yaptınız.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Samer Bey de öyle Türkiye mezunu, Memdough Bey de Türkiye mezunu.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Ben şunu izah edeyim: 2011 Eylül ayından önce yani savaştan önce Suriye’den mezun olanlar burada gelip denklik yapıyorlardı, hiçbir problem yok, çok alan var. Hatta dün bizim yönetim kurulunda Azad Bey vardı, o denkliği en son alan ama ilişkiler kopunca artık denklik yapılmıyor. 2012 Eylül.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Çok ciddi akademisyenimiz var, Suriyeli akademisyenler var ve bunlar Türkiye’deki ilime, bilime de faydalı olabilecek insanlar. Bunların çalışma hayatlarına tekrardan dönebilmelerini arzu ediyoruz. Hepimiz

belli eğitimler alıp buralarda oturmuş insanlarız. Bir yerde diplomanız alındığı zaman bütün geçmişiniz, bütün hayatınız elinizden alınmış gibi oluyor, hele bu bir akademisyense, hayatını ilime vakfetmiş bir insansa gerçekten çok zor. Bunların tekrardan ilim ve bilim hayatına kazandırılmasını arz ediyoruz.

Öğrenimine devam etmek isteyen kardeşlerimiz var. Mesela Suriye'deyken işte eczacılık 2'nci sınıfta, 3'üncü sınıfta olan kardeşlerimiz var veya tıp veya işte öğretmenlik. Bunların tekrardan öğrenim hayatına kaldıkları yerden devam etmelerini arz ediyoruz çünkü zaten araya bir beş yıl girdi. Biz bir de onlara işte sil baştan, tekrardan sınava gir, tekrardan hayatın yorgunluğuna atıl dediğimiz zaman motiveyi kaybetmiş oluyoruz.

Türkiye'de yabancılara yasak olan 11 mesleğin icra edilmesinde Suriyelilerin muaf tutulması veya haklarının kazanılabilmesi için yolların açılmasını arz ediyoruz.

Saygılarımızla.

Mohamed Bey, siz araç konusunu...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Araçlarla ilgili gerçekten büyük bir şey var, daha önce gerçekten gündeme gelmemiş ama özellikle YTK'sı olan, Yabancı Tanıtma Kartı olan, onlara yönelik bu kanun çıktı ve burada bulunan Suriyelilerin yüzde 50-60'ında var, kalan yüzde 40'ın çalışma izni var, turistik ikamet var, bu kanundan faydalanamıyor. O nedenle, Suriyelilerin yüzde 40'ı muzdarip bu durumda.

BAŞKAN – Yüzde 40 derken yani siz diyorsunuz ki: 3 milyon Suriyeli var, yüzde 40...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – 3 milyon değil, arabası olan Sayın Milletvekilim yani 3 milyon Suriyelinin arabası yok, sadece arabası olan, savaştan kaçan –bizde öyle geldik, savaştan arabamızla geldik- o arabasını getiren sadece YTK varsa plakayı o CA'yı değiştirebiliyorsun yoksa yapamıyorsun, saklıyorsun bir yerde.

BAŞKAN – YTK niye almıyorsun?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Çalışma iznin varsa, ikamet tezkeren varsa turistik onu alıyorlar.

BAŞKAN – Anladım.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Suriyelilerin durumu kötü, biliyorsunuz.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) - Bir dakika bu...

BAŞKAN – Aracı ben açıklayayım istiyorsanız, kafanız karıştıysa, şöyle: İkamet aldığı andan itibaren düzenli göçmen statüsüne geçiyor, sığınmacı olmuyor. Dolayısıyla sığınmacıya tanıdığımız muafiyetlerden faydalanamıyor. Bir Alman Türkiye'de nasıl araç sahibi oluyorsa yani Türkiye'ye geldikten sonra, bir Rus nasıl sahip oluyorsa aynı şekilde sahip olmak zorunda kalıyor çünkü çalışıyor, statü değişikliği ama onun, işte araç muafiyeti var, farklı şeyleri var, gümrük vesaire yatırmak zorunda kalıyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Sayın Milletvekilim doğru söylüyorsunuz ama o çalışma iznini alanlar için, turistik olanlar yapamıyor yani o da var, onlar da o statüye giremiyor.

BAŞKAN – Turistik, onlar da ikamet izni.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Arabasını satmak istiyor, sıkışmış, öyle bir yasa yok yani arabayı satamıyor, notere gitse bile kabul edilmiyor, pasaporttan düşüremiyor.

BAŞKAN – Türk vatandaşlarına satılamıyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Hayır, Türk’e değil yani...

BAŞKAN – Hiç kimseye.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – ...bir Suriyeliden bir Suriyeliye onu da izah etmek istiyoruz.

Çifte vatandaşlar için yani Suriye’de bir sürü Türk kardeşimiz var, buraya gelen Suriyeli yeniden yani yeni olarak TC vatandaşlığını kazanmış ise gene bu hak ondan alınıyor yani faydalanamıyor. Çifte vatandaşla alınamıyor daha önce Suriyeli olup arabasını getiren bu haktan faydalanamıyor, bunlar da çok muzdarip, sayısı da çok fazla.

Birden çok arabası varsa onu da kaydettiremiyor, sadece tek arabaya hak var ki bir sürü Suriyeli zengin var, birkaç tane arabası var.

Daha önce YTK’sı var, sonra arabayı almış, sonra çalışma izni veya turistik ikametine çevrilince gene arabasının ruhsatı onun elinden alınıyor, o da şey.

Hacizde bulunan araçlara tek çözüm: Suriye’ye sevkıyat. Suriye zaten bataklık şu anda, savaş var yani onun dışında bir çözüm bulunmasını istiyoruz veya maddi cezaya çevrilmesi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Hacizde bulunan araç derken neyi kastediyorsunuz?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Yani mesela başkası kullanıyor, trafik cezası vesaire, vesaire, hacze alıyorlar ama tek çözüm yedi gün içerisinde Suriye’ye götürüp bırakıyorlar.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Sayın Vekilim şöyle bir açıklama getireyim orada: Şimdi, bu, CA plaka olan, YTK’ları olan aracı bir tek kendisi kullanabiliyor, başka bir kişi tarafından -bu kardeşi de olsa- kullanıldığında yakalanırsa Gümrüğe götürülüyor araç, hacze ve aracın yurt dışı yapması gerekiyor Suriye’ye o şekil.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – En son ehliyet sorununuz var yani Suriye’de ehliyeti almış olanların çoğunun süresi bitmiş, beş yıl oldu, altıncı yıldayız. Bunu nasıl yapacak, trafik polisi durdurduğunda her zaman ceza yazıyor, ehliyetin süresi bitti, uzatamıyor, öyle bir şey de yok, öyle bir yasa çıkartılması çünkü Türkiye’de ehliyet alabilmek için sınav var, Türkçe, dil yok yani ona yönelik bir şey istiyoruz.

BAŞKAN – Bir torbaya koyarsak yaklaşık 200 madde filan olur Ayhan Bey.

Var mı sizin söyleyecekleriniz?

Sonra bizim arkadaşlarımızın soracağı şeyler olacak.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMAT SAMER AKKAD - Benim biraz önce bahsedildi denklikle ilgili...

BAŞKAN – Neyle ilgili?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMAT SAMER AKKAD - Denklik.

BAŞKAN – Diploma denkliğini söylediler.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMAT SAMER AKKAD – Ama şimdi, bu, 2012’de durduruldu, durdurulma sebebi sahte diplomaların ortaya çıkması dolayısıyla. Ama bizim doktorlar ve mühendisler, daha önce, hakikaten kendisi doktor ama sahte diploma çıktığı için şu anda denklikten mahrum. Ama bunun bir çözümü var, bizim Suriye cumhuriyetinde şu ana kadar sendikalar var.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Odalar.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMAT SAMER AKKAD – Odalar var, o odalara şu anda herhangi bir memur girip o doktorun tescil numarasını yazarsa Suriye’de doktor kaydı olduğu belli oluyor. Bu da demek ki diploması sahte değil demektir, bir.

İki: Bazı doktorlar zaten dışarıda ihtisas yapmış, Amerika’da ihtisas yapmış, Almanya’da ihtisas yapmış. Almanya veya Amerika’da ihtisas yaptığına göre demek ki diploması doğru. O Amerika Konsolosluğu ya da Almanya Konsolosluğuna müracaat edip bu doktorları ya da mühendisleri mahrum etmeyip onları denkleğe almak, bir çözüm var yani.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ HUSSAMEDDİN ORFALİ – Arapça konuşacağım arkadaşlar çevirecekler, çok Türkçe konuşamıyorum çünkü.

Yeni bir kanun çıktı bu yılın başında, YTK belgesine sahip olan kişiler, artık bu kanunun getirmiş olduğu düzenlemeyle yurt dışına giriş çıkış yapmadan durumlarını turistik ikamete veya başka ikamete değiştirebiliyorlar. Bu kanundan yararlanabilmek için YTK kartı, geçerli süreli bir pasaport ve Türkiye’ye giriş mührünün bulunması gerekiyor ancak orada şöyle bir madde var: Türkiye’ye giriş mührünün sadece kara yolları sınır kapılarından alınmış olması gerekiyor, hava yoluyla veya farklı yollarla...

BAŞKAN – O sorun söylendi bize.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ YÖNETİM KURULU ÜYESİ HUSSAMEDDİN ORFALİ – Suriye’de prosedür gereği de bazı evraklar isteniyor, özellikle aile toplaması için, çocuklarına ikamet alabilmek için adli sicil kaydı isteniliyor Suriye’den ve bu, birçok kişi için mümkün değil, Suriye’den adli sicil kaydının alınması.

İlk geldiklerinde YTK alanlara daha sonra –sağ olsun- Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti onlara kanunla çalışma iznini, hakkını verdi ve YTK’yı çalışma izniyle değiştirebiliyor ancak çalışma izni aldığı anda bu sefer de özellikle yurt dışı bağlantılı ve Türkiye’de büyük kurumsal firmalarda çalışan Suriyeliler yurt dışına çıkıp gelemiyor.

BAŞKAN – Aynı şeyler...

Yeni bir şey varsa...

Arkadaşlara bizim de soracaklarımız olacak.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ TSMITMEDKAL OSMAN AHMAD ALOSMAN – Birincisi zikredilmişti onu söylemeyeyim.

Bir sorum var: Beyefendi ticaret yapıyor ve Suriye ve Irak’a ihracat yapıyor. Suriye’ye yaptığı ihracatta mallarda bazı sıkıntı yaşıyor veya kapıda sıkıntı yaşıyor. Kendisi Suriye’ye gidemiyor, Suriye’ye geçiş yasak olduğu için ihraç ettiği mallarda bazen sınırın öbür tarafında, kapıda sorun yaşıyor ve gidip kontrol edemiyor veya çözemiyor, Suriye’ye çıkışı yasak, onunla ilgili bir sorusu var.

BAŞKAN – Çalışma izni aldığı anda yasak değil ama.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Yok, Suriye’yle ilgili kara yolları kapalı olduğu için, Suriye’yle bütün kara yolları kapalı gidiş için.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ TSMITMEDKAL OSMAN AHMAD ALOSMAN – Öbür şey de eczacılar işlerini yapamıyorlar, daha önce zikredildi.

LEYLA ŞAHİN USTA (Konya) – Suriyeliler gidip geliyorlar.

BAŞKAN – Bazı kapılardan geçemiyorlar.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yasal yolla gidip gelmiyorlar sanıyorum.

BAŞKAN – Yok, yok sadece yasal değil, bazı kapılarından da geçiş yok, her kapıdan geçiş yok. Bazı kapılardan geçiş var sorun yok, bazılarında yok.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Bazı STK’lar özel kartlarla girip çıkabiliyor.

BAŞKAN – Suriye vatandaşlarına da izin veriliyor, mesela cenazelerini götürenlere izin veriliyor.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Cenazelerine falan evet, çok elzem durumlarda izin alınabiliyor.

BAŞKAN – Yani izin alınması durumunda mümkün, izin alarak gitmek lazım.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Evet, izin, o da işte son yaşanan terör olaylarından sonra ciddi bir bürokrasi, haklı olarak.

BAŞKAN – Bürokrasi. Niye gidip geliyorsun diye soruyorlar yani.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Haklı yani bizim tarafımız haklı.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Sayın milletvekilleri, çok teşekkür ederiz bizi ağırladığınız için.

Beş yıl bitti, altıncı yılın içerisindeyiz, dünyadaki kapıların çoğu kapanırken Türkiye’nin kapısını açması bizim için çok önemli. Benim sadece kafamda kurcalanan bir şey var, beş yıl bittiği hâlde bize bazen misafir deniliyor bazen mülteci deniliyor bazen göçmen deniliyor bazen muhacir deniliyor, ben sizden açıklama istiyorum, hangi statüdeyiz?

BAŞKAN – Statünüzü biliyorsunuz, geçici koruma statüsündesiniz. Değil mi, “geçici koruma statüsü” diyorlar.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Burada mülteci yazılmış.

BAŞKAN – Mülteci tabii şey, komisyon kurarken mülteci hakları yaptık. Bütün sığınma hareketlerinin hedefi aslında başka bir ülkeye gittiklerinde mülteci olmak, insanlar, mülteci statüsüne ulaşmak yani bu geçici koruma da olsa, farklı şey de olsa hedef mülteci olmak olduğu için komisyon kurulurken ben aslında konuyu biliyordum, sığınmacı hakları olsun diyecektim ama hedef mülteci olmak olduğu için...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Peki, mülteci yerine, sığınmacı yerine göçmen olamaz mı? Yani biz savaştan göç ettik.

BAŞKAN – Evet, göçmen de olur canım.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Göçmen de olur.

Yalnız Sayın Vekilim, hakikaten Mohammed Hocamın da söylediği gibi, Arap ülkeleri başta olmak üzere birçok ülkenin ve bize en yakın olan ülkelerin bile kapısını kapattığı bir dönemde Türkiye kapılarını açtığı için teşekkür ederiz.

Şöyle ufak bir şey diyeceğim: Hani siz hedef mülteci olmak zaten diyorsunuz ve hâlen...

BAŞKAN – Sizin için demiyorum, genel şey bu.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Yok, o şey değil zaten kelime olarak da Arapçadan gelen bir kelime, mülteci de zaten çok da kötü olarak değil de hani...

BAŞKAN – Mülteci olmak çok iyi, hukuk sisteminde mülteci olmak, şu kanunda mülteci olduktan sonra...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Ben ona değinmeye çalışıyorum, Sayın Vekilim, ben onu diyeceğim, ne zaman Suriyeliler geçici koruma statüsünden çıkıp mülteci statüsüne geçecek?

BAŞKAN – Evet, bu soru, doğru soru, şimdi oldu yani.

Zaten komisyonun ismi de o, hani bu tür hareketler...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Evet çünkü beş yıldır geçici koruma altında ama mülteci olduğunda biliyoruz, dünyada mülteci örgütlerinin haklarını da biliyoruz, o statüye gelmek istiyoruz.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ İSTANBUL ŞUBESİ BAŞKANI MOHAMED HALLAK – Bir de geçici olayı, demek ki geçici, döneceğiz ama biliyorsunuz yapılan son araştırmalara göre özellikle Suriye'nin durumu düzelse bile –ben bir çalıştaya katılmışım- yüzde 80'i dönmek istemiyor.

BAŞKAN – Yok, ben 3 tane bilimsel rapor okudum üniversiteden, 28 ile 38 arasında değişiyor kalmak isteyenler. Biz sahaya gittiğimizde çocuklara sorduğumuzda çocukların yüzde 100'ü dönmek istiyor.

AYHAN BİLGİN (Kars) - Genelde kaç dediniz Başkan?

BAŞKAN – 3 tane bilimsel rapor okudum, 28 de gördüm, 32 de gördüm, 38 de gördüm.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Kalmak isteyenler?

BAŞKAN – Kalmak isteyenler, gördüm yani bu resmî olarak ama yüzde 80.

Tabii bunların hepsi her an değişebilir şeyler yani oradaki durum vesaire, her şey yani orada çok güzel bir sistem kurularsa herkes dönmek isteyecektir, kimse başka bir ülkede zoraki kalmak istemez. Belki umutsuzluğun sonucunda ortaya çıkan sonuçlar da olabilir bunlar.

Bizim arkadaşlarımızın da soracakları var, vekillerimizin.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Ben son bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Bize de söz hakkı verecek misiniz bilmiyorum ama.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Estağfurullah.

Bu konuya son bir noktayı, madem kayıtlara geçiyor... Artık vatandaşlık haklarının Suriyeli kardeşlerimize, gerçekten talep eden kardeşlerimize ve bu hakka haiz olan kardeşlerimize –beş yıl geçti-verilmesini arz ediyoruz. Çünkü şöyle bir durum var: Beş yıl önce doğan çocuk, bugün Türkiye’de beş yaşında, beş yıl sonra on yaşında ve en önemli noktalardan birisi daha var, biz Türkiye Cumhuriyeti’nde doğan çocuğa kimlik veremiyoruz. Suriye’nin de kanunlarına göre Suriye’de doğmayan çocuk vatansız demektir yani vatandaşlık vermiyor ve Türkiye Cumhuriyeti’nde doğan çocuklar bugün vatansız durumdadılar.

BAŞKAN – Geçici koruma kimliği veriyoruz. Kimlik derken, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kimliği zannedersen.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRIYE ESRA AYGÜN – Ben Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmaktan gurur duyan bir insan olarak artık gerçekten bu hakka haiz olan kardeşlerimize, hakka haiz olan kardeşlerimize vatandaşlık haklarının tebliğ edilmesini saygılarımla son olarak arz ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun arkadaşlar, sizlerin de sorularınızı veya düşüncelerinizi alalım.

SAİT YÜCE (Isparta) – Öncelikle Kadriye Hanım ve diğer misafirlere verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyorum.

Ben, tabii, eski bir iletişimci olarak biraz farklı bir tarafından bakmak istiyorum konuya. Aslında hem sizin hem bizim tarafların yapacağı şeyler var. Biraz önce konuşmanızda ifade ettiğiniz, hani algıda bir sıkıntı var diye, işte Suriyelilere karşı, çocuklara karşı, diğer gelenlere karşı. Bunun değiştirilebilmesi biraz mümkün aslında bir şeyler yapabiliriz bununla ilgili. Örneğin, bu dostluk grupları, başka STK'larla, işte Türkiye'deki çeşitli kuruluşlarla, sivil ya da resmi kuruluşlarla iş birlikleri yapıp mesela başarı hikâyelerini, güzel şeyleri... Şimdi dediniz ya akademisyenler var, başarılı iş adamları var, çok güzel işler yapan çocuklar var, gençler var Suriyeli kardeşlerimizden. Bunların yaptığı bu güzel şeyleri hem bizim kamuoyuyla hem İslam dünyası hem bölge coğrafyası, Avrupa, Amerika, dünya kamuoyuyla paylaşacak bir şeyler yapmak lazım. Yani bu Suriyeli kardeşlerimizin sadece böyle sığınmış ya da demin şikâyet ettiğimiz algılara sebep olan birtakım görüntüler ya da düşüncelerle anılmaları yerine, onların da bir dünya vatandaşı olduğunu, onların da vatani, bir evi, bir ailesi olduğunu, onların da başarıları olabildiğini, onların da güzel şeyler yaptığını, insanlığa faydalı şeyler yaptığı gibi şeyleri çok çeşitli platformlarda paylaşmamız lazım. Yani ben en azından kendim bile diyorum, mesela böyle bir dernek veya bir şey varsa ben de ona bir Türkiye Cumhuriyeti milletvekili olarak katılayım, üye olayım, toplantılarına geleyim, onların yaptıkları bu güzellikleri en azından kendi çevreme, daha ulaşabildiğim başka çevrelere ulaştırmaya çalışayım.

Tabii, burada hakikaten sizler de ifade ettiniz. Bizim kendimizin yaptığı bir özel ayrıcalık olarak söylemiyorum bunu ama Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan bunu her vesileyle bütün dünya kamuoyuna haykırıyor, “Dünya 5'ten büyüktür.” diyor, ensar, muhacir meselesini anlatıyor. “Sığınmacı”, “mülteci” kavramlarının çok daha üstünde bir kavramdır bu “ensar” kavramı, “muhacir” kavramı. Bize de zaten Türk milletine bu kapıları açmaya, bu kapılardan gelen kardeşlerimizi... Eskiden zaten yüz sene önce böyle bir sınır yoktu, Suriye diye bir şey yoktu, Ürdün, Lübnan, Irak diye ülkeler yoktu. Maalesef bu vahşi Batı'nın yani o tür emperyalist güçlerin icat ettiği, tamamen buradaki insanların böyle, bunları ayırıştırın, bunları birbirine düşman eden bir politika izlendi geçmişti. Onun için o gayrihukuki olan, gayrimeşru olan o şeyler gelişen bu hadiselerle kaderi ilahî nasıl tecelli ediyor veya edecek bilmiyoruz, onlar belki kalkacak, tek millet olacağız. Biz eskiden tek millettik yani ayrı ayrı milletler değildik, Suriye milleti, Irak milleti, Filistin milleti, Osmanlı milleti ayrı değildi. Bu yüzden, meseleye bu tarafından bakıp ama bizim kamuoyumuzda ya da dünya kamuoyunda bunu bu şekilde bilmeyenlere de anlatmak gibi bir ortak sorumluluğumuz var. Daha çok, mesela gidip birtakım yerlerde sıkıntıları elbette dile getirelim. Allah'a şükür çoğu sıkıntılar da telafi edildi, bundan sonra da edilir. Yani, hep iyi taraflarını, güzel taraflarını anlattığımız zaman bunların müspet olan tarafları daha fazla eksiklere göre baktığımızda. Ama, bu yaygınlaştıracak şey, biz güzellikleri de anlatalım. Özellikle mesela bizim bununla ilgili birtakım kurum ve kuruluşlarımız var, medyayla ilişkiler, sivil toplumla ilişkilerde biraz önce sizin yaptığımız ve yapmakta olduğunuz ve bu Suriye'den gelen kardeşlerimiz içindeki çok kıymetli insanların yaptıkları güzel başarıları, hiçbir şey yapmasa bile bunlar neticede insan, bunu her vesileyle bu taraflarıyla anlatmak çünkü medyanın sadece Türkiye'de değil dünyadaki genel teamüle göre... Yani, hülasa söylemek istediğim, işin bu tarafına da bakın. Yani, bundan sonra dediniz ya, Amerika'ya, başka Avrupa ülkeleri, başka kurumlarla da konuşuyorsanız da bizler de buna yardımcı olalım yani sizin burada dile getirdiğiniz bu kardeşlerimizin, bu topluluğun yapmış olduğu ekonomiye katkısı... Akademik camiada mesela çok başarılı işler yapan insanlar var mutlaka Suriyeliler içerisinde. Sanatkârlar içerisinde var yani el sanatları veya başka sanatlarda, bütün bunları çok daha geniş kitlelerle paylaşmak lazım. Paylaştığımız zaman “Ha, bunlar zannettiğimiz gibi, duyduğumuz gibi değilmiş.” deyip o insanlar daha çok yaklaşacak, daha çok bu güzelliklerin yayılmasına yardımcı olacaklar. Böyle bir şeyi özellikle söylemek istedim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Ben söz alabilir miyim bu konuyla ilgili.

BAŞKAN – Buyurun.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – 16 Şubat 2016 tarihinde Aile Bakanlığı ve Ankara Kalkınma Ajansıyla beraber bir program yaptık. O program kapsamında 3 Suriyeli iş kadınıımızı buradaki Ula Hanım ve Ranim Hanım'ı konuşturduk ki Ranim Hanım Suriye'deyken ev hanımı olmasına rağmen, daha doğrusu öğrenci olmasına rağmen, Türkiye'ye geldikten sonra yani Türkiye'deki iyileştirilmiş şartların akabinde iş kadını olmuş olan bir arkadaşımız. Onlar sunum yaptılar. Oraya bütün iş dünyasındaki kadınları davet ettik, TOBB'u davet ettik, KAGİDER'i davet ettik, bütün iş çevrelerini davet ettik ve o sunumu 14 Mart 2016 tarihinde UN'de düzenlenen Kadının Statüsü Komisyonu Toplantısı'nda tüm dünyaya sunduk.

SAİT YÜCE (Isparta) – Şurada bir şey söyleyeyim: Bu tür şeyleri o tür toplantılarda yapmak sınırlı kalıyor. Biz de yardımcı olalım, mesela, devlet televizyonu, özel televizyonlar ya da Türkiye'de görev yapan Avrupalı ajans ve medya kuruluşlarının temsilcileri de var, onların da olduğu yerlerde, mesela çok iyi bir enstrüman çalan Suriyeli vardır ya da çok başarılı bir iş adamı vardır, iş kadını vardır, akademisyen vardır ya da güzel birtakım paylaşacağımız şeyler vardır. Bunlarla ilgili medyada programlar yapıldığı zaman bunların etki alanı çok daha geniş ve yaygın oluyor. Biraz bu meselenin üzerinde durun, duralım.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Kesinlikle.

BAŞKAN – Başka arkadaşlar sorusu olan?

Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Arkadaşlar, hepiniz hoş geldiniz. Ben toplantıya da geç geldiğim için belki bilgilerimde ya da değerlendirmemde bir eksiklik olabilir. Şimdi burada anlatılanlardan, derneklerinizin veya kuruluşlarınızın ilgilendiği kesimin daha çok Suriye'den gelmiş ama iş yaşamı içinde de yerini alabilmiş, orta halli, yoksullukla çok fazla boğuşmayan arkadaşlardan oluştuğu gibi bir izlenim aldım. Doğal olarak da bulunduğunuz statü, haklarınızı talep etmekte ve savunmakta size geniş olanaklar tanıyor ama -ben de biraz önce konuşan arkadaşım gibi, vekil arkadaşım gibi düşünüyorum- buraya gelen bütün arkadaşlarımız bizim gibi insanlar. Yani farklı bir şey yaşadılar, yaşadıkları savaş koşulları nedeniyle de ülkemize konuk olarak geldiler, gelmek durumunda kaldılar ama hepsinin bir dünyası vardı, kimisi akademisyendi, kimisi turizmciydi, kimisi ticaretle uğraşıyordu, yoksul veya zengindiler yani her biri de bir insan.

Şimdi, burada esas olarak algıda olumsuzluk yaratan ve -beni bağışlayın böyle söylemek zorunda kaldığım için- dilenci durumunda olan bir kesim de var, sokaklarda olan bir kesim var, hepimizin mahallesinde... Daha önce, örneğin, Gaziantep'te ya da işte Suriye'ye yakın bölgelerde çok rastladığımız yoksul, kampa da girememiş, kampta da olmayan ama sokaklarda olan ve bir kısmı hakikaten yoksulluk sebebiyle yasa dışı yollara da başvurmak durumunda kalan bir kesim var. Bu kesimle ilgilenme olanağınız olabiliyor mu, onlara ulaşabiliyor musunuz? Çünkü asıl sorunun burada olduğu inancındayım. Onlara biz de yeterince sahip çıkamıyoruz. Ankara'da Altındağ'da çok sayıda bu tarz ikamet olduğunu biliyoruz. Ben Ümitköy'de oturuyorum, merkeze oldukça uzak bir yer. Bir iki aydır bizim çevremizde çok yaygın bir şekilde mendil satan çocuklar var ve devreli olarak birbirlerinden teslim alıyorlar o işi ya anne geliyor satıyor ya çocuk satıyor, belki okula gidiyor, bilmiyorum, belki de gidemiyor. Bu kesimle de ilgilenme olanağınız olabildi mi veya bu kesim için de sizin bize önerebileceğiniz şeyler var mı?

Teşekkür ederim.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Rica ederim.

Öncelikle şunu söyleyeyim: Her ülkenin eğitilisi, zengini, işte hırlısı hırsızı olduğu gibi tabii ki ekonomik durumu kötü olanı da var. Bugün Amerika’da Manhattan’a da gittiğiniz zaman her köşe başında yere oturmuş “homes”la karşılaşabiliyorsunuz. Bu, Suriye için de bir gerçek. Tabii ki savaş olduğu zaman, işte doktor bey de geldi, mühendis bey de geldi, Ayşe de geldi, Fatma da geldi, ev hanımı da geldi, hayatını dilencilikle idame ettiren insanlar da geldi, bu bir.

İkincisi, dernek olarak, evet, bizim en büyük çalışmalarımız zaten o yöne yönelik. Sizden önce herhâlde söyledik, sınırın ötesinde bile 3 bin kişiyi barındırdığımız -daha doğrusu 3 bin kişiye destek olmaya çalıştığımız diyeyim- bir kampımız var. Bizzat Altındağ için söyleyecek olursak Altındağ’da şu anda bir okul yaptırıldı. Allah nasip ederse bayram ertesi okulun açılışını yapıyoruz dernek olarak. Büyükşehir Belediyemizin ve Valiliğimizin çok büyük desteği var, Allah razı olsun. 5 sınıf ve çok amaçlı toplantı salonu olacak o okulda. Okulda özellikle kadınlara ve gençlere yönelik, ilk etapta halk eğitim merkezleriyle beraber dört aylık bir Türkçe konuşma kursu olacak, onun akabinde de o kursu tamamlayan, sınavından geçen kardeşlerimize İŞKUR vasıtasıyla meslek edindirme kursları açacağız. Özellikle, Altındağ’da olması hasebiyle gençlere mobilyacılık, ahşap boyamacılığa yönelik kurslar açacağız, kadınlara yönelik de kuaförlük, dikiş, nakış ve hasta bakımına yönelik kurslar açacağız.

Onun dışında da, İstanbul şubemizde bile her gün 60 tane –çadırlardan bahsetmiyorum- insan iftarını açmakta. Biz sizden önce bunları söylediğimiz için...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Özur dilerim...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Yok, estağfurullah.

Zaten, diasporadaki, dışarıdaki Suriyelilerle buradaki Suriyeliler arasında, zorluklarla yaşamaya çalışan Suriyeliler arasında köprü olmaya çalışıyoruz ki iki gün önce bir çalıştay yaptık ILO’yla beraber. Çalıştayı iki başlık olarak ele aldık: İşveren Suriyelilerin sorunlarına yönelikti birinci başlık ve moderatörlüğünü ASO’dan Genel Sekreter Doçent Doktor Yavuz Baydar yaptı; ikinci bölüm de, çalışan Suriyelilerin sorunlarına yönelikti ve onun da moderatörlüğünü Doçent Doktor Emel Topçu yaptı. Onun raporlarını da zaten sunacağız Allah izin verirse. Sağ olsun Başkanımız da bizi orada yalnız bırakmadılar baştan sona kadar takip ettiler. Biz, evet, Suriye’yi bir bütün olarak görüyoruz, görmek zorundayız da.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Pardon, ufak bir şey ekleyeceğim müsaade ederseniz sayın vekillerim.

BAŞKAN – Milletvekillerimiz sorularını sorsun ondan sonra...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Tamam.

BAŞKAN – Cevap olarak mı?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Cevap olarak bir şey söyleyeceğim sayın vekilimin...

Şimdi, bizim tabii, birtakım taleplerimiz oldu. Aslında bu birtakım taleplerin büyük bölümü, dediğiniz gibi bizimle ilgili çünkü tamamen biz alttan, Suriyelilerden, tabandan aldığımız sorunlarla geldik. Yani bizim zaten birçoğumuz ya bilim adamı ya iş adamı ya da belli bir statüye sahip. Biz sadece Suriyelilerin sıkıntılarını anlatmaya geldik dernek olarak.

BAŞKAN – Anladım.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMET SAMER AKKAD – Bizim dernek de Gaziantep’te geçen sene 2 bin aileye devamlı olarak her ay...

BAŞKAN – Anlaşıldı, siz de yardım yapıyorsunuz, onu anladık.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKAN YARDIMCISI AHMET SAMER AKKAD – Dernek olarak yapıyoruz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bilgen.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Bu sınırın öbür tarafındaki kamp dediğiniz Atme Kampı mı? Hangi kamptan bahsediyoruz sizin desteklediğiniz?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – İhsan Kampı.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Ha, tamam.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – İhsan Kampı ile 10 kamp... 3 tane okul yaptım ve devam ediyorum yani gelmesin buraya. Hastane yaptım ve burada yaralananlar ve hastalar gelmesin Türkiye’ye diye.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Hangi sınırdan bu? Cilvegözü, Hatay...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Hatay, yani İdlip’ten buraya gelinceye kadar.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Şimdi, İdlip’in karşısındaki kamptan bahsediyorsunuz.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Tabii, tabii.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Bu, bizim Atme Kampı diye bildiğimiz değil mi, aynı kamp?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Yok, aynı kamp değil. Biz kendimiz yapıyoruz şu anda.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Kendimizin kampı, bizim kampımız.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – İhsan Kampı, daha şu anda bir dernek var.

BAŞKAN – Tam karşınızda hangi il var sizin?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Hatay.

BAŞKAN – Cilvegözü mü var?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Cilvegözü o tarafta.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Bu, tabii, kısa soruydu ama diğerini de çok uzatmayacağım fakat yani bu sorunla ilgili bir stratejik plan çıkartılması hedeflendiğinde -Sizin yani cümlelerinizden öyle anladığım için gerçekten doğru mu anladım onu öğrenmek istiyorum.- Suriye’de kısa hatta belki orta vadeli de yani “Suriye yok artık.” cümleleriniz mesela çok şey bir cümleydi.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Yani bugün açısından...

AYHAN BİLGİN (Kars) – Tabii, tabii onu anladım ama şey için soruyorum bunu. Yani orta vadede bu soruna geri dönüş olmayacakmış gibi çözüm modellerini mi öneriyorsunuz; öyle mi anlayalım bunu?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU HABDULKADİROĞLU – Evet, evet.

AYHAN BİLGİN (Kars) – Yani burada kalıcılaşacakmış gibi bir ara formüller bulunmasını mı kastediyorsunuz?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Şu an için bakıyorsak Sayın Vekilim, evet öyle çünkü beş yıl geçti. Yani tekrar söylüyorum, o gün doğan çocuk bugün 5 yaşında, 5 yaşındaki çocuk 10 yaşında, 10 yaşındaki çocuk şu anda ergen. Ha, beş yıl sonrası için siz bana eğer gerçekten “Suriye, tekrardan yapılanacak, eski hâline kavuşacak, bölünmeler olmayacak, insanlar orada barış içinde yaşayacak.” diyorsanız, ben kabul edeyim ama o bölünmeler olduğu takdirde, işte, normal bir Türkmen’in gidip de veya işte bir Kürt’ün gidip de Türkmen’in bölümünde, bölgesinde nasıl yaşayacak? Onu, o barışı, o şeyi nasıl sağlayacağız onu bilemiyorum.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ DANIŞMANI YOUSEF ABD ALAZİZ – Sayın Vekilim, ben de kısa bir cevap verebilir miyim müsaade ederseniz.

Biz aslında şöyle bir şey düşünüyoruz: Sizin dediğiniz gibi algı belki oluşmuş olabilir ama yarın bile dönüş olsa tabii ki, bakın, mesela, herkes bana diyor ki “Ya, tamam, belki sen burada belli bir statüdesin, döner misin?” Bir nedenle belki dönerim ve yine dönerim çünkü orada Suriye’nin, benim doğup büyüdüğüm memleketimin bana ihtiyacı olacak. Ama buradaki mevcut durumları sanki kalacakmış gibi sağlayıp buradaki insanlara gerekli desteği sağlayıp iyi bir refah içinde değilse de huzurlu bir şekilde yaşamalarını sağlayıp... Çünkü dönüş tarihi belli değil hani üç aylık, beş yıllık bir periyot olsa ona göre yaparız ama o belli olmadığı için biz günümüzü değerlendiriyoruz.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU H ABDULKADİROĞLU – Sayın Vekilim, ben varabilirim yani ben daha önce siyasetin içindeydim ve gerçekten Suriye yok, yani gerçekten... Onun için, Türkiye için, rahatlamak için bu kanunların geçici olarak çıkartıyorsunuz bence bir çare gerekir yani Suriye yok.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Yok.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU H ABDULKADİROĞLU – Yani hatta Beşer Esat içindeki, Sarayın içindeki... Geçen hafta bizim bir ortak var Suriye’ye gitti, kanser oldu bizim ortak ve Beşer Esat’ın Yardımcısı görüşmüş. “Nereye gidiyoruz?” dediğinde “bitti.” dedi ve ben biliyorum, eminim yani. Onun için bence kararlar geçici değil, o 3 milyon...

SAİT YÜCE (Isparta) – Kim demiş ona?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU H ABDULKADİROĞLU – Esat’ın yardımcısı...

SAİT YÜCE (Isparta) – “Bitti” demiş öyle mi?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU H ABDULKADİROĞLU – Evet.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Esat’ın rejimi var ama orada yeniden bir düzen kurulması...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ HATAY ŞUBESİ BAŞKANI MEMDOU H ABDULKADİROĞLU – Mümkün değil şu anda hatta bitse bile o muhalifler şu anda kaç bin kişi? Ne kadar muhalifler var, gruplar var?

BAŞKAN – Evet, anlaşıldı arkadaşlar. Anladık, yani sorunları anladık, “Bundan sonra ne olacak bizim hâlimiz?” sorusunu da anladık.

Sizlerin var mı sorularınız?

SAİT YÜCE (Isparta) – Bir cümle daha o zaman bir şey söyleyeyim Sayın Başkan kısaca.

BAŞKAN – Buyurun.

SAİT YÜCE (Isparta) – Burada, aslında gündemin biraz dışında ama yegâne bir şey lazım. İhtilaf, en büyük problemimiz bölgede. Bugün bu mesele çözülsün bile hâlen devam eden ve ileride yine baş gösterecek olan çeşitli mezhep çatışmaları, başka ihtilaflar, işte, farklı farklı görüşe sahip veya inanca

sahip insanların... Hâlbuki en temelde Allah'ın yarattığı bir kul olarak insan olmak, kardeş olmak gibi şeyin üzerinde siyasetçisi, iş adamı, akademisyeni, bütün toplumun kesimleri buna çalışmamız lazım. Zaten bu ihtilaf tohumları atanların yaptığı bu düşmanlıkları engelleyecek yegâne şey aramızda kuracağımız ittifaktır. İttifaka gayret göstermek ve çalışmak birçok problemin çok daha erken sürede çözülmesini sağlayacaktır. Onun için bundan sonra yapacağımız çalışmaların esası içerisinde her vesileyle bu konuyu gündeme alalım.

Teşekkür ediyorum.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Biz de dernek olarak her zaman Komisyonumuzun yanındayız ve bize ne düşerse biz bunun için varız.

Tekrar çok teşekkür ediyoruz, Allah razı olsun.

BAŞKAN – Evet, ben de teşekkür ediyorum.

Ben de tabii ki üç gün önceki çalışmaya katıldıktan sonra derneğin böyle bir talebi oldu ama gördüm ki sahanın içindeler yoğun bir şekilde ve farklı konular var ve dolayısıyla arkadaşların, Komisyonumuzun da dinlemesinin uygun olacağını düşünerek sizleri davet ettik çünkü birçok pratik konuyu burada değerlendirmiş olduk, görmüş olduk.

Tabii, kısa bir sürede 3 milyon Suriyelinin Türkiye'ye gelmesi, gelirken de farklı grupların –farklı; iş adamları var, öğrenciler var, çocuklar var, engelliler var- aynı anda gelmesi karşısında bir hukuki tavır olarak geçici koruma statüsü tavrı öngörüldü, onunla ilgili sorunlar çözülmeye çalışıldı. Şu ana kadar tabii ki insani ihtiyaçlar, başlangıç ihtiyaçlarının neredeyse tamamı giderilmeye çalışıldı, bununla ilgili yoğun emek sarf edildi ama bundan sonrası ne olacak? Tabii, insanın yalnızca acil ihtiyaçlarının karşılanması değil, bundan sonra da ihtiyaçları ortaya çıkacak. Bunlarla ilgili mutlaka çalışmalar yapılması gerekiyor. Bunun hukukta karşılığı yeni, hangi statüye geçeceğiz; mülteci mi olacağız, ikincil koruma mı olacağız, vatandaş mı olacağız, çifte vatandaş mı olacağız, turkuaz kart mı vereceksiniz?

Tabii, bizim yürütme organına politika anlamında tavsiyelerimiz olacaktır Komisyon olarak, bütün arkadaşların siyasi partiler olarak tavsiyeleri olacaktır. Ama en başta ta söyledim, bence dünyada ciddi bir sığınmacı hareketi var. Yine işte, Birleşmiş Milletlerin veriler 70 milyon civarında sığınmacı olduğu şeklinde. 70 milyonun hareketlerini düzenleyecek bir uluslararası hukuk, sözleşme, kural şu anda neredeyse yok. Yani Cenevre Sözleşmesi var ama Cenevre Sözleşmesi, yani zulümden kaçanlara sığınma hakkı veriyor sonrasını düzenlemiyor. Bugün de gördük ki o ilk uluslararası korumayı sağladıktan sonraki hayatın devam ettirmesiyle ilgili de uluslararası düzenlemelerin yapılması gerekiyor çünkü göç, uluslararası bir olay.

İşte, vize olayını biraz önce söylediniz. Bir ülkeye uçuyorsunuz üçüncü bir ülkeye, üçüncü bir ülkeden sonra tekrar Türkiye'ye geliyorsunuz; Türkiye, ister istemez, haklı olarak, üçüncü bir güvenli ülkeden geldiğiniz için size diyor ki: “Vize istiyoruz.” Ama siz vizeyi nasıl alacaksınız elinizdeki pasaportun sorunu var; o ülkeden savaş nedeniyle, zulüm nedeniyle uzaklaşmışsınız.

İşte, bunların hepsinin düzenleneceği aslında bana göre yeni bir uluslararası sözleşmeye ihtiyaç var.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Onun adı da “Gaziantep Sözleşmesi.”

BAŞKAN – Bunun adı “Antep Sözleşmesi” diye tabii biz formüle ediyoruz ama tabii Komisyon üyelerimiz daha sonra ne olur... Bunu da bir kere daha burada görmüş olduk.

İlerleyen süreçte eğer sizin yine karşılaştığınız sorunlarınız varsa bunlarla ilgili durumlarınızı, raporlarınızı, bilgilerinizi bizim Komisyonumuza gönderir misiniz?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Tabii.

BAŞKAN – Ben o raporları da ilgili arkadaşlara, farklı siyasi partilerden arkadaşlarımız var onlara da iletirim, onlar da bu konu üzerindeki fikirlerini söylerler diye düşünüyorum.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKANI HASAN MOHAMMED MAMİK – Sayın Başkan, izin verirseniz pasaport meselesini anlatacağım.

BAŞKAN – Pasaport meselesini anladık.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKANI HASAN MOHAMMED MAMİK – Ben yaşadığım bir olayı anlatacağım sadece.

Ben de bir seneden bu yana Türkiye’de çalışma iznim var, çalışıyorum. Pasaportumun süresi vardı ve bu yılbaşına doğru pasaportumun süresi bitmek üzereydi. Çalışma iznini almam için mutlaka pasaportumun süresi olması lazım. Şimdi, tabii, ben başvurdum Konsolosluga, dört ay verdiler. Şimdi, yaklaştı sürem ve gideyim mi gitmeyeyim mi diye çekinerek, korkarak gittim ve korktuğum da başıma geldi yani orada. İçeri girdikten sonra pasaportu açtı ve dedi: “Sen Türkiye’ye gelirken Öncüpınar’dan geçmişsin -Suriye tarafında muhalifler vardı orada- senin pasaportunda kaşe var; ben bu pasaportu elinden alacağım, yenisini vereceğim.” Şimdi, tabii, o yenisini vermesinden ben de memnun oldum bir anda.

BAŞKAN – Kendi şeyinden...

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKANI HASAN MOHAMMED MAMİK – Tabii, yani pasaport verecek diyerek. Tabii, bunun içinde benim arabam var, arabayla giriş yaptım, arabam var. Son 10 günü var, Türkiye’nin mührü vardı. Pasaportu elimden alacak ama pasaport vermeye bana söz verdi.

Bir kısım arkadaşlardan, tabii benim de o anda korkum şuydu: Eğer deseydi ki ‘Ben Suriye’ye müracaat edeceğim; sana pasaport vereyim diyerek yazı gelsin.’ deseydi beni mahvederdi o tabii; iptaldi işim biterdi.

BAŞKAN – Anladım, anladım.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ GAZİANTEP ŞUBESİ BAŞKANI HASAN MOHAMMED MAMİK – ... almam için mutlaka pasaportun süresi dolması lazım.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Başkanım, ben birkaç kelam edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Siz ne iş yapıyorsunuz onu merak ettim.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Ben mühendisim, daha sonradan siyaset bilimi, uluslararası ilişkiler okudum, siyaset bilimi uluslararası ilişkiler yüksek lisansım var, sosyal politikalar üzerine Yıldırım Beyazıt’ta doktoram var. Doktoramı da mülteciler üzerine yaptım ve iş kadınıyım.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Şimdi, tamamen bu işi mi yönetiyorsunuz yoksa beraberinde ticari hayatın, ekonomik hayatın içinde bir yönetiminiz var mı?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Aslında 2008’te bu derneği kurarken evet, ticari amaçlı kurduk derneği çünkü ben 1999 yılında Suriye’yle iş yapan ilk iş kadınıydım. Suriye Hükümeti tarafından da ödülleri vardı ama 2011 sonu itibarıyla Suriye’den çıktık.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Şu an bir sosyal sorumluluk olarak mı yürütüyorsunuz?

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Şu an, 2012 itibarıyla gerçekten sosyal sorumluluğun dışında hiçbir şey yok yani olamaz da zaten, böyle bir şey de olamaz ama bu arada da ben kendi akademik kariyerimi de bu yönde tamamlamış oldum.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Evet, yaşanan olayları siz yaşayarak görüyorsunuz.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Aynı zamanda akademik yönden de çalışmalarımı bu yönde yaptım, evet.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Şimdi, bizden sonra Amerika Büyükelçiliğine gideceğinizi söylediniz. Buradaki arkadaşların genel anlayışı, Türkiye’de bir entegrasyon, mümkünse vatandaşlık hakları ve biz bu ülkede yaşayalım, Suriye’nin geleceği yok, bitmiştir; 3 milyon insan burada kalsın ve biz de iş dünyası noktasında imkânlarımızı biraz daha genişletelim, pasaport alalım gibi talepler. Bunlara saygı duyuyorum ama şu eğitilmiş orta sınıfın ve müteşebbis heyetin kendisine benzer başka bu konularda sosyal sorumluluk üstlenen STK’lar varsa bunlarla beraber daha rasyonel zeminde, Türkiye’de her Avrupa ülkesinin bir büyükelçiliği var, İstanbul’da da konsoloslugu var ki Türkçe, İngilizce, Arapça olarak temel meseleleri ifade eden ve uluslararası hukuktan kaynaklı haklarıyla ilgili, Suriye’nin geleceğiyle de ilgili lobi çalışması yapmak gibi de bir durumunuz olduğunu düşünüyorum.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Yapıyorum.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Yani ben görüşümü söylüyorum, umarım öyledir.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Haklısınız, öyle.

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Çünkü “Suriye bitmiştir, Esat bitmiştir.” kabul ama üç parçalı da olsa bir Suriye yeniden kurulacaktır. Biz Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak da “Suriye’nin geleceğinin inşasında bir misyon üstlenelim, tribünde kalmayalım, sahada olalım.” diyoruz. İşte, Suriye’nin geleceğinin konuşulacağı Cenevre’ye gitmek için PYD’nin terör örgütü kabul edilmemesi, onun gitmesi gitmemesi, uluslararası birtakım krizler oldu ama biz Suriye’de gelecekte bir devletin kurulması, belki de kaç parçalı olacaksa bir yapının yeniden inşa edilmesi yanındayız devlet olarak. Bu olduğunda da... Biz Komisyon üyesi arkadaşlarla gezdiğimiz yerlerde şunu gördük kamplardaki çocuklar başta olmak üzere herkes yurduna dönmek istiyor. Bunun dönüşüyle alakalı problemleri analiz ederken -bir sosyal bilimci olarak eminim bunları ifade edeceksinizdir- eğer bu insanlar entegrasyonla, eğitimle rehabilite edilemezlerse buradan çok büyük problemlerin, çok büyük terör malzemesi kaynakların çıkabileceğini de aba altından sopa mı gösterirsiniz, diplomatik dil mi kullanırsınız özellikle Alman ve Amerikan Büyükelçiliği üzerinde bu konunun üzerinde sıkı durmanızı rica ederiz.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Estağfurullah.

Sayın Vekilim, biraz önce ben de söyledim dikkat ederseniz. On yıl sonra bu, yalnız Türkiye’nin, Suriye’nin sorunu değil, bu, bütün dünyanın sorunudur. Yalnız, tabii, olaya Türkiye’de yaşayan 3 milyon Suriyeli gözüyle bakmamak lazım. Biz dernek olarak tüm dünyadaki neredeyse... Ben geçen İtalya’daydım, ondan önce Avrupa’daydım, arkadaşlarımız Ürdün’e gidiyorlar, kampları görüyoruz. Aslında bu iş bizim Amerika Büyükelçiliğinde veya işte, diğer Avrupa’da konuşacağımız konu... Biz bugün Türkiye Büyük Millet Meclisinde sorunları anlatmıyoruz aslında, sorun yok çünkü, minicik belki kısıntılar var ama diğer ülkelerde, Avrupa’da yaşayan kardeşlerimizin sorunlarını gördüğünüz zaman inanın tüyleriniz diken diken oluyor ve onlar da bence bunun bilincindedir. Bugün İtalya’da mahzenlerden bozuk kamplarda yaşayan insanlar, üç yıl sonra bugün gördüğümüz Paris’i inşa ediyorlar, edeceklerdir. Bugün nasıl Paris’te Afrika’dan getirilen, sömürülen üçüncü nesil sıkıntı yaşıyorsa ki yaşatmak da hakkında çünkü gettolara itildi o insanlar İtalya’da mahzenlerde yaşamaya mahkûm bırakılan Suriyeliler de aynı sıkıntıyı yaşatacaklardır.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim, toplantıyı kapatıyorum artık.

SURİYE DOSTLUK DERNEĞİ BAŞKANI KADRİYE ESRA AYGÜN – Biz teşekkür ederiz.

Kapanma Saati: 15.48